

Anleggsplan for Troms idrettskrets

NORGES
IDRETTSFORBUND
Troms idrettskrets

Anleggsplan for Tromsidretten

Denne planen skal ha til hensikt å bidra til en samordnet planlegging av fremtidige idrettsanlegg i Troms med forslag til langsiktig arbeid og prioriteringer for bygging av idrettsanlegg.

1. Innledning

Idrettsanlegg er en av de viktigste rammevilkår for å skape idrettsglede og aktivitet.

Troms idrettskrets har over en lang periode hatt anleggsutvikling som en av sine viktigste satsinger og mål for idretten i Troms.

Troms idrettskrets har etter 2010 gjort følgende prosjekter og aktiviteter innen anleggsarbeidet:

- samarbeid med Nordland og Finnmark idrettskretser gjennomført forprosjektet **"Større idrettsarrangement til Nord Norge"** (2011), der det blant annet ble gjort ei kartlegging av gjennomførte store idrettsarrangement i NN. Det ble også laget en oversikt over idrettsanlegg i NN som egner seg for nasjonale og internasjonale idrettsarrangement.
- prosjektet **"Anleggsløftet for tromsidretten"** (2013-2015) i samarbeid med Tromsø idrettsråd. Prosjektet fokuserte på koordinering av ulike anleggsprosjekter, legge til rette for møtearenaer for kompetanseflyt og –deling med både idrett, offentlig og næringsliv, bistått idrettslag i anleggsarbeid blant annet med innkjøp av spisskompetanse.
- utarbeidet og vedtatt **Anleggsplan for Troms idrettskrets**, etter en høringsprosess med idrettsråd og særkretser/regioner. Vedtatt på Troms IKs ting april 2016.
- etablert **Troms idrettskrets anleggsutvalg** (2016), sammensatt av representanter fra idrettsråd, særkretser og idrettskretsen (se vedlegg).
- etablert **Troms idrettskrets anleggsfond** (2017), for idrettslag som har behov for kapital til planleggingsfasen i anleggsarbeidet.

2. Troms idrettskrets mål innen anleggsområdet

Troms idrettskrets Handlingsplan 2016-2018 har følgende mål for anleggsområdet:

- **Troms idrettskrets skal bidra i arbeidet for planlegging og etablering av flere, bedre og tidsriktige idrettsanlegg i fylket.**

Fokusområder:

- TIK skal gjennom idrettspolitisk arbeid jobbe målrettet for flere og bedre anlegg i Troms
- TIK skal i samarbeid med IR og SK videreføre arbeidet med anleggsplanen
- TIK skal i samarbeid med OLT NN og ev andre aktører arbeide for å etablere et «Kompetansesenter for idrett i nord» i Tromsø

- TIK skal i samarbeid med idrettsråd arbeide for at idrettslag med egne anlegg bør få driftsstøtte
- TIK skal være en høringsinstans og samarbeide med fylkeskommunen i spillemidler og anleggsarbeid
- TIK skal bidra i å utvikle Bardufosstun idrettssenter i samarbeid med NIF

Mål for perioden:

- Gjennomføre et årlig seminar og kurs innen anleggsutvikling og –bygging
- Implementere anleggsplanen for Troms som en aktiv plan for både idretten og det offentlige
- Realisere planer for Kompetansesenter for idretten
- Videreutvikle et tettere samarbeid med fylkeskommunen i anleggsarbeid
- Øke idrettens bruk av Bardufosstun

3. Hensikt med Troms IKs anleggsplan

Anleggsplanen skal være et konkret verktøy for å nå Troms IKs overordnede mål for anleggsområdet. Planen fokuserer og avgrenser til konkrete aktiviteter og tiltak innen anleggsarbeid rettet mot idrettslag, idrettsråd og særkretser/regioner. I tillegg skal den angi en valgt anleggspolitikk og kriterier for prioriteringer innen anleggsarbeidet.

Planen skal:

- være et verktøy for planprosesser og samhandling for idrettens anleggsarbeid
- øke kompetansen innen plan-, søke- og byggeprosesser og spillemiddelsøknader for anlegg
- sørge for samhandling i anleggsprosjekter mellom idrettsråd, særidretter, idrettslag, idrettskrets, kommuner og fylket
- definere kriterier for prioriteringer av større anlegg
- gi en prioritert oversikt over større idrettsanlegg i Troms

4. Aktører i planprosesser

Idrettskretsen

Idrettskretsen har en overordnet og koordinerende rolle og utarbeider en anleggspolitisk handlingsplan. Idrettsråd og særidretten involveres i arbeidet.

Idrettskretsen har det formelle samarbeidet med fylkeskommunen både anleggspolitisk kommunikasjon og prioritering av spillemidler.

Idrettslagene

Idrettsaktiviteten skjer i idrettslagene, og det er de som kjenner til behovet for anlegg i forhold til den aktivitet de driver. Initiativet for igangsetting av anleggsutvikling skjer derfor på idrettslagsnivå. Idrettslag er i stor grad eier av anlegg.

Særidretten / særkretser/regioner

Særidretten (krets/region/forbund) deltar i anleggsutviklingen på alle plan i prosessen. Det er viktig at disse er representert i idrettsråd (og i idrettskretsens anleggsutvalg/råd).

Særidretten bør utarbeide egne planer for anleggsutvikling for sin idrett.

Idrettsrådene

Idrettsrådene skal i samarbeid med de enkelte klubbene og kommunen, samordne og prioritere anleggsprosjekter i egen kommune. Idrettsrådene bør arbeide for å sikre arealer til idrettsanlegg i forbindelse med offentlig planarbeid, samt å sikre at idretten i egen regi har vurdert behovet for arealer til nye idrettsanlegg i et langsiktig perspektiv.

Kommuner

Kommunene skal være sentrale aktører i utbygging av idrettsanlegg. Planleggingen skal skje gjennom revidering og rullering av kommunal plan for idrett og fysisk aktivitet. Kommuner skal involvere idretten i dette arbeidet gjennom idrettsrådene. Kommunen skal i tillegg stimuleres til samarbeid om interkommunale anlegg og utvikling av større anlegg av regional karakter. Idretten ønsker at kommunene skal ta et større ansvar for utvikling, bygging og drift av idrettsanlegg, samt ta hensyn til idrettens behov i kommuneplanenes arealdel.

Troms fylkeskommune

Fylkeskommunen skal foreta endelig prioritering av spillemidler til idrettsanlegg i eget fylke, og involvere idretten gjennom idrettskretsen i dette arbeidet. Fylkeskommunen skal ta ansvar for støtte og stimulere alle aktuelle anleggsbyggere gjennom kvalifisert rådgiving og veiledning i alle deler av anleggsprosessen. Fylkeskommunen skal vektlegge Tromsidrettens prioriteringer, og legge disse til grunn for sine arealplaner og handlingsplaner for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv. Fylkeskommunen anmodes om å tilrettelegge egne tilskuddsordninger knyttet til større anlegg og arrangement.

5. Anleggssituasjonen i Troms

Anleggssituasjonen for Troms beskrives i den årlige rapporten utarbeidet av Kulturdepartementet og Norges idrettsforbund, samt i Telemarksforsknings rapport Norsk Idrettsindeks, Troms.

Troms fylke og Tromsø som største by plasserer seg midt på treet i landsstatistikker for fylker og de 40 største byer når det gjelder anleggsdekning.

Det som kan trekkes frem er følgende:

- større grad av idrettslags-eide anlegg enn landsgjennomsnittet (T 34%, N 30%), mindre grad av offentlig eide idrettsanlegg enn landsgjennomsnittet (T 51%, N 54%).
- anleggsdekningen er bedre i distriktkommuner enn i by-kommuner
- Troms scorer relativt greit på små og mellomstore kunstgressbaner og antall skiløyper
- Tromsø har dårlig dekning på innendørs ballidretter sammenliknet med landsgjennomsnittet
- Troms bruker i mindre grad kommunale midler pr innbygger til anlegg enn landsgjennomsnittet

Slike statistikker sier ikke noe om tilstanden på anleggene. Mange av anleggene har et stort vedlikeholdsbehov. Som et eksempel er det beregnet at de kommunale anleggene i Tromsø har et vedlikeholdsbehov på 180 millioner kroner (ref reportasje Nordlys okt 2017).

6. Troms idrettskrets styre og anleggsutvalgs oppgave og ansvar

Troms idrettskrets styrets oppgave og ansvar er å utarbeide, vedta, og fremme idrettspolitikk for Troms. Styret er også aktive i debatten for den nasjonale idrettspolitikken.

Anleggsutvalget utnevnes av styret for idrettskretstingets periode (2 år av gangen).

Anleggsutvalgets mandat for perioden er:

- videreutvikle anleggsplanen
- ansvar for gjennomføring av tiltak i anleggsplanen
- arbeide for å opprette anleggsfondet
- vedta kriterier for å motta midler fra anleggsfondet
- etablere søknadsprosedyrer til anleggsfondet
- behandle søknader og innstille tildelinger

Årshjul for TIKs anleggsarbeid:

- Arrangere kurs innen anleggsplanlegging og –bygging
- Arrangere møter og seminarer med anleggstema
- Samarbeide med idrettsråd og særiddrett innen anleggstema og –saker
- Samarbeid med Troms fylkeskommune, herunder innspill fordeling av spillemidler, planarbeid, samarbeid kommune og idrettslag
- Utlysning, tildeling og oppfølging av idrettslag som mottar midler fra anleggsfondet
- Videreutvikle anleggsplanen i samarbeid med idrettsråd og særiddrett
- Veilede idrettslagene til å benytte *Prosjektmodellen* i www.godeidrettsanlegg.no

7. Tromsidrettens kriterier for prioriteringer for større anlegg for idrettsformål

Når prioritering av idrettsanlegg skal vurderes, mener vi det er svært viktig å ha klare prinsipper for hvordan en slik ordning skal fungere. Spesielt viktig er det at kriterier for prioritet blir fastsatt slik at man får mest mulig anlegg for pengene, og til nytte for flest mulig.

Vi mener man må etablere en modell hvor man sikrer at de prosjektene som gir størst sjanse for hurtig realisering må komme først. I tillegg sikre at prosjekter med substans prioriteres for at ikke penger skal "sløses" bort.

Anleggsplaner kan sorteres i 3 kategorier:

A) God ide

Ofte har man vært vitne til initiativ hvor anleggsprosjekter både mangler forankring, detaljplaner, budsjetter og eierskap. Slike prosjekter har noen ganger fått mye politisk støtte med bakgrunn i løse vurderinger rundt viktigheten av en realisering. Lite arbeid nedlagt, men fremmes av sterke personligheter. Dette er prosjekter som er en "God ide" men er langt unna en realisering.

B) Avklart og dugelig ide

Prosjekter som oppstår ut i fra et reelt behov, og som har sine klare eiere, men mangler innhold som kan sikre bærekraft. Typisk er også at slike planer inneholder mye kvalifisert synsing og er typisk gjenstand for arbeid hvor drivkraften ligger i selve realiseringen og ikke i verdien av realiseringen. Slike prosjekter kan ofte bli gjenstand for politikk og krever politisk handling før det er mulig å komme videre. Slike prosjekter er "Avklart og dugelig ide", men også de er langt fra klar til å bygges. Slike prosjekter binder ofte finansiering i mange år før man egentlig er klar til å motta pengene. Ofte blir resultatet at slike prosjekter blokkerer for annen viktig utvikling.

C) Klar til oppstart

Kostnadskrevende idrettsanlegg bør ha sitt utgangspunkt i et veldokumentert behov. For å kunne fall inn under kategorien "Klar til oppstart" må i tillegg anleggsprosjektene i forkant av konseptfasen ha foretatt en bred behovsanalyse, og prosess hvor forankring innenfor og utenfor idretten er gjennomført. Det bør være gjennomført analyser av ringvirkninger innenfor idrett, kultur, helse, utdanning og næringsliv. Anleggene skal være multifunksjonell og har tilstrekkelig tilfang av brukere i og utenfor idretten for å sikre en bærekraftig drift. Eierskap og driftsmodeller skal være avklart og prosjektene skal være politisk behandlet i kommuner. Arealer skal være avsatt i kommuneplanenes arealdel, og helst omtalt i kommunedelplanene for idrett- og friluftsliv.

Anleggene skal være så godt beskrevet at de er klar for detaljprosjektering, regulering, planprogrammer og idrettsfunksjonell godkjenning.

Anlegg i denne kategorien har ikke behov for penger til utredninger, forprosjekter eller andre tidskonsumerende forarbeider. Anlegg i denne kategorien er forankret og besluttet bygget, anlegg hvor realisering og bygging kan påbegynnes "umiddelbart".

D) Igangsatt, ikke ferdigstilt og fullfinansiert

Større anleggsprosjekter bygges ofte i flere trinn. Det kan da være behov for å fortsatt prioritere anlegg som er igangsatt for at prosjektene skal fullføres og ferdigstilles.

Kategori:	Status	Prosess videre
A) God ide	Behov og idé beskrevet Engasjement i idretten for realisering Lokaliseringsanalyse gjennomført	
B) Avklart og dugelig ide	Dokumentert behov Forankring i idretten (klubb) Påvise synergier utover idretten Konseptskisse må foreligge Politisk forankret gjennom dialog med kommune	Prioriteres i Anleggsfondet
C) Klar til oppstart	Gjennomført behovsanalyse Forankring i idretten (klubb, særkretsrets/forbund, idrettsråd) Gjennomført analyse av ringvirkninger (kultur, næring, FoU & samfunn) Avklart driftsform & eierskap Skisse til investeringsbudsjett og driftsbudsjett Politisk behandlet og tatt inn i kommunedelplan for idrett og friluftsliv Arealer avsatt i kommunens arealplan og bruksrettigheter avklart Godt beskrevet og klart til prosjektering og regulering Klar til å søke idrettsfunksjonell godkjenning	Idrettens 1.prioritet til spillemidler og andre investeringsmidler Prioriteres i hht: Anleggspolitiske føringer Prioriteringer fra idrettsråd og særkretser
D) Igangsatt	Prosjekter som er igangsatt bygging, men som har flere byggetrinn som trenger både planlegging og finansiering.	Som C, hvis behov

8. Kriterier for anleggspolitiske prioriteringer for Troms-idretten

De anleggspolitiske føringene skal si noe om hvilken retning anleggsutviklingen skal gå. De skal også angi hvordan idrettskretsstyret ønsker å prioritere ved de årlige tildelinger av spillemidler til anlegg, samt påvirkningsarbeid for ekstraordinære midler til anlegg.

Momenter under vil være førende for Troms idrettskrets sin anleggspolitikk:

- Idrettens skal arbeide for god planlegging, samarbeid intern i idretten, med kultur-, utdannings- og næringsaktører.
- Idretten skal arbeide for kombinert helårs bruk av alle idrettsanlegg.
- Idretten skal arbeide for gratis tilgang til offentlige anlegg for barne- og ungdomsaktiviteter.
- Areal for bygging og utvidelse av anlegg må sikres, særlig i tilknytning til skole og nærmiljøanlegg.
- Anlegg bør prioriteres i forhold til behov og aktivitetstall.
- Anleggsbygging der flere kommuner samarbeider prioriteres i tildeling av spillemidler.
- Anlegg med regional betydning for sin idrett prioriteres.
- Anlegg som forsterker gode kompetansemiljø prioriteres.

- Flerbruksanlegg prioriteres.
- Idrettshaller som ikke er på størrelse med flerbrukshaller bør ikke prioriteres i tildeling av spillemidler.
- Ved nybygg av skoler bør det bygges idrettshall med minimum spilleflate 25m x 45 m

9. Troms idrettskrets anleggsfond

Planlegging og bygging av idrettsanlegg er langt mer krevende i dagens samfunn enn det har vært tidligere for idrettslag drevet av frivillighet. Lovgivingen i dag er langt mer komplisert, noe som krever kostbare og kunnskapskrevende prosesser med eks utredninger, konsekvensanalyser, reguleringsprosesser, byggeplanarbeid. Dette krever ressurser som idrettslag ikke besitter eller klarer å utføre bare med frivillig arbeid. Slike prosesser er ikke spillemiddelberettiget. Idrettslag må skaffe til veie midler ved å søke kommune eller fylket.

Idrettskretsen har etablert et **anleggsfond** med midler som idrettslag kan søke på for å finansiere det nødvendige planarbeidet som kreves før byggestart som starthjelp for nyanlegg. Anleggsfondet lyses ut og tildeles hvert år.

Kriterier til Troms idrettskrets anleggsfond

1. Idrettslag i Troms som skal bygge, eie og drifte idrettsanlegg kan søke om midler fra TIKs anleggsfond.
2. Anlegget det søkes om må være forankret i idrettslaget, dvs vedtatt på årsmøtet.
3. Midler kan tildeles til anlegg som er i «plan- og prosjekteringsfasen» og som er avhengig av profesjonelle tjenester for å komme videre i prosessen.
4. Første fase i «Prosjektmodellen», «Idéfasen» må være godt igangsatt, dvs gjennomføring prosjektmodellens faser *organisering, utgangspunkt og programmering*.
5. Idrettslaget må ha spilt inn anleggsprosjektet til kommunen, idrettsrådet og særkrets/region/forbund.
6. Anleggsprosjekt hvor støtte fra anleggsfondet vil være forløsende for videre fremdrift og øke sjansen for realisering, vil bli prioritert.
7. Anleggsprosjekt der flere idrettslag/aktører samarbeider og/eller viser til muligheter for flerbruk vil bli prioritert.
8. Typisk tildelingsbeløp ville ligge i størrelsesorden 100.000 - 150.000, men tildeling vil kunne avvike fra dette.

Fasene i **Prosjektmodell Gode idrettsanlegg** for bygging av idrettsanlegg ligger til grunn for prosessenens beskrivelse.

10. Prioriteringer av anlegg

Troms idrettskrets prioriterer anleggsprosjektene etter innspill fra idrettsråd og særkretser/regioner, og i hht til kriteriene i anleggsplanens punkt 7 og 8.

Hensikten med prioriteringene i kategorier er å synliggjøre idrettens prioritering av anlegg, som kan nyttes for prioritering av spillemidler og andre tilskuddsgivere.

Nye prioriteringer 2017:

	Vedtatt prioritert april 2016	Nye prioriteringer 2017
Kategori A – God ide	Turn og ishall i Finnfjordbotn (Under planlegging) Regionalt anlegg for håndball i Tromsø Utvikling av planer for ny storhall for fotball i Tromsø (Igangsatt regi av fotballkretsen) Innendørs friidrettsanlegg Templarheimen (Igangsatt planlegging i regi av BUL Tromsø) Utendørs friidrettsanlegg Tromsø Friidrettshall Harstad (Ikke igangsatt plan, men prioritert som nr.4 i Idrettsbyen Harstad)	Fotball storhall Tromsø Utvidelse Barduhallen Fotballhaller: Skjervøy, Kåfjord, Sørreisa, Storsteinnes, Bardu, Ulfstind Kunstgressbaner: Storslett, Rotsundelv, Hatteng, Kattfjord, Skarven, Skognes, Bardufoss, Botnhamn, Gibostad, Tranøy, Torsken
Kategori B – Avklart og dugelig ide	Grønnåsen skianlegg – langrenn, hopp, skiskyting (Planene er overført til Templarheimen for langrenn og skiskyting, planlagt, skal igangsettes 2018) Regionalt hestesportsenter Finnfjordbotn (Under planlegging) Kunstisbane Harstad (ikke igangsatt, Prioritert som nr.1 i Harstad) Anleggsprosjektet «Idrettsbyen Harstad» (Gjennomført første fase)	Ishall Tromsø (ishockey, bandy, kunstløp, curling, hurtigløp) Stangnes idrettspark, flerbrukshall/Harstad stadionområde (Idrettsbyen Harstad) Senja Skistadion (Senja Ski) Fotballhall Senja (FK Senja) Is- og turnanlegg Kanebogen Harstad (Idrettsbyen Harstad) Tromsø Spektrum (handball, basket, volleyball, friidrett) Regionalt hestesportsenter Finnfjordbotn (Midt-Troms Hestesportsklubb) Fotballhall Reinen, Tromsø (Reinen IL)

Kategori C – Klar til oppstart	Svømme- og badeanlegg Templarheimen (Igangsatt bygging, ferdigstilles 2019) Rulleskiløype Storelva (igangsatt, ferdigstilles 2018) Normalhall, Storelva (Planlagt, skal igangsettes 2017/2018?) Turnhall og klatreanlegg, Templarheimen (ferdigstilles jan 2018) TUIL Arena, Tromsdalen (oppstart aug 2017) Alfheim arena– videreutvikling (en del av Campus Tromsø i regi av Troms IK) Saga Ski- og skiskytteranlegg Nordreisa (Under utbygging)	Templarheimen ski- og skiskytteranlegg (Tromsø skiskytterlag, Tromsø SKL) Normalhall, Storelva (Tromsø kommune) Fotballhall Bjerkaker, Tromsø (Tromsø IL)
Kategori D -Igangsatt		TUIL arena, fotballhall og turnhall, Tromsdalen (TUIL) Blåbærhaugen sykkelpark, Harstad (Harstad Cykleklubb) Rulleskiløype Storelva, Tromsø (Kvaløysletta Skilag) Campus Tromsø – trening og testsenter(Troms IK, UiT, TIL, OLT NN) Saga Skistadion, (Nordreisa IL) Finnfjordbotn kunstgress (IL Pioner) <u>Nær ferdigstillelse og fullfinansiert:</u> Tromsøbadet, 50m basseng Templarheimen (Tromsø kommune) Klatreanlegg i Tromsøbadet (Tromsø Klatreklubb) Turnhall Templarheimen (Tromsø Turnforening)

Vedlegg:

1) Troms idrettskrets anleggsutvalg, valgt for ting-perioden 2016-2018:

Leder: Jonny Ternlind, nestleder Troms idrettskrets styre

Sekretær og daglig driftsansvar: Magnus Leonhardsen (anleggskonsulent) og Sylvi Ofstad (organisasjonssjef) Troms idrettskrets

Medlemmer: Lars Olav Sparboe, Tromsø idrettsråd, Ralph Simonsen, Lenvik idrettsråd, Odd Magne Utnes, Harstad idrettsråd, Sissel Haugslie, Troms Rytterkrets, Tor Charles Holmgren, Troms Friidrettskrets, Ronald Martinsen, Troms Fotballkrets

2) Kartlegging av større anleggsprosjekter i Troms

Følgende større nye anleggsprosjekter og større rehabiliteringsprosjekter er under planlegging og utvikling pr mai 2017: (kan være noe ufullstendig).

Anleggsprosjektene kan bli aktuell for prioriteringslista etter hvert.

	Planleggingsfase:
Sør-Troms	Idrettsbyen Harstad (Harstad idrettsråd i samarbeid med idrettslag og kommunen) Fremtidsrettet plan for anleggsutviklingen med fem prioriterte anlegg: ishall Kanebogen, turløyper Harstadmarka, Kilbotn skistadion, flerbrukshall med friidrett og ballidretter Stangnes, Harstad stadionområde Hinnøya Golfpark (Hinnøya Golfklubb) Fotballhall Kilbotn (Kilbotn IL)
Indre Midt-Troms	Bardufoss Storhall klatring (BOIF)
Ytre Midt-Troms	Ishall og turnhall Lenvik (Lenvik kommune)
Tromsø	Storelva Skistadion – nybygging av stadion inkl hoppanlegg (Kvaløysletta SL)
Nord Troms	

Generelle behov for satsing:

- Øke innsats rulleskiløyper:

Det er pr i dag bare ei rulleskiløype i Troms (Bardufoss), og ei under bygging (Kvaløysletta). Det er et stort behov for flere rulleskiløyper, både for sportslige behov og for å ivareta trafiksikkerhet.

- Anlegg for futsal. Fotballidretten har ei ny gren, futsal, som er i sterk vekst. Det er behov for flere spesialanlegg for denne idretten (i byer), også for å bevare normalhaller til annen innendørsidretter.